

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

від 11 грудня 2023 року

№ 5-1141/23

Міністерство фінансів України

*Про розгляд законопроекту
щодо адміністрування
місцевих податків і зборів*

Асоціація міст України розглянула проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів» (далі - Законопроект), надісланий на погодження Міністерством фінансів України листом від 24.11.2023 №11230-02-10/32487, та вважає, що зазначений Законопроект потребує суттєвого доопрацювання з тим, щоб органи місцевого самоврядування дійсно отримали можливість наповнення реєстрів об'єктів оподаткування місцевими податками і зборами та могли здійснювати контроль за їх сплатою.

Законопроект не містить чітких норм щодо запровадження адміністрування органами місцевого самоврядування (далі – ОМС), переліку податків і зборів, функцій ОМС та механізмів співдії ОМС з податковими та контролюючими органами, системи взаємних обов'язків різних органів, платників податків.

Важливо, щоб визначені Законопроектом додаткові повноваження не стали тільки додатковими видатками органів місцевого самоврядування, а створили ефективний механізм забезпечення сплати місцевих податків і зборів вчасно і в повному обсязі.

Тому пропонуємо доопрацювати наступні положення.

1. Законопроект не дає чітких відповідей щодо строків і обсягів запровадження адміністрування ОМС:

- необхідно визначити, в який термін ОМС приймається рішення про запровадження адміністрування місцевих податків та зборів та який період

таке рішення діятиме. Норма підпункту 12.4.7. пункту 12.4. статті 12 ПКУ Законопроекту потребує уточнення;

- необхідно передбачити можливість (право) ОМС скасовувати таке рішення та відмовитись від запровадженого адміністрування, визначити термін, в який таке рішення приймається. Запровадити механізм, аналогічний тому, що передбачений статтею 35¹ Податкового кодексу України (далі - ПКУ) щодо права платника використовувати Єдиний рахунок або відмовитися від його використання. Норма підпункту 12.4.7. пункту 12.4. статті 12 ПКУ Законопроекту потребує уточнення;

- необхідно зазначити, чи всі податки передаються на адміністрування ОМС, чи адміністрування ОМС буде здійснюватись щодо всіх платників податків і зборів. Законопроект у цій частині потребує уточнення і більш чітких формулювань;

- необхідно визначити, чи всі функції, перелічені у статті 19⁴ ПКУ Законопроекту одночасно, мають виконувати ОМС у разі прийняття відповідного рішення чи лише ті, які ОМС вкаже у своєму рішенні. Норма потребує уточнення і більш чіткого формулювання.

2. Більшість передбачених у статті 19⁴ ПКУ редакції Законопроекту функцій ОМС є розпливчати, не чітко визначають обов'язки ОМС щодо їх реалізації та виконання. Законопроект не передбачає, яким чином такі функції здійснюються. Вважаємо за потрібне деталізувати та уточнити виконання функцій ОМС, зокрема:

19⁴.1. – необхідно визначити, в якому порядку та в який спосіб ОМС матимуть доступ до податкової інформації з інформаційно-комунікаційних систем, оскільки ПКУ ОМС не визначені як контролюючі органи;

19⁴.2. – необхідно визначити, в якому порядку та в який спосіб ОМС мають організувати ідентифікацію платників податків;

19⁴.3. – необхідно визначити, яким чином та в якому обсязі ОМС забезпечують ведення обліку;

19⁴.4. - необхідно визначити, куди саме вноситься інформація про виявлені об'єкти, за які не сплачуються податки;

19⁴.5. - варто доповнити цей пункт посиланням на статтю 42² ПКУ редакції Законопроекту для визначення Порядку взаємодії ОМС та контролюючих органів з цього питання;

19⁴.6. – необхідно визначити, які бази ОМС будуть наповнювати - власні чи інформаційно-телекомунікаційних систем центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та в якому порядку здійснюється таке наповнення. Окремо слід визначити шлях потрапляння інформації з БТІ до таких інформаційних баз з огляду на те, що пунктами 4, 5 Розділу II Законопроекту зазначено, що така інформація переноситься безпосередньо до Державного реєстру майнових прав;

19⁴.7. – суперечить нормам Законопроекту, оскільки в ПКУ та Законопроекті не передбачена передача ОМС повноважень з прийняття від

платників будь-якої звітності, - відповідно координація процесу ОМС не буде можливим. Більше того, такий функціонал відсутній у визначеного ПКУ контролюючого органу і не передбачений статтями 19¹, 19², 19³ ПКУ;

19⁴.8. – необхідно визначити, в якому порядку та в який спосіб ОМС здійснюють моніторинг, а також зміст цього моніторингу. Якщо в даному пункті мова йде про доступ до баз даних податкової служби з можливістю для ОМС перегляду інформації по кожному платнику про суми нарахованих та сплачених податків та/або зборів, суми податкового боргу з можливістю формування звітності (витягів) у зручному для використання в роботі форматі для належного формування місцевих бюджетів, то необхідно передбачити можливість аналогічного моніторингу щодо надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків та/або зборів на відповідних територіях, щодо сум списаного безнадійного податкового боргу; сум розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань та/або податкового боргу платників податків, які повинні бути сплачені до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання;

19⁴.9. – необхідно визначити порядок здійснення моніторингу достовірності та повноти обліку платників;

19⁴.10. – перевищує надані повноваження ОМС, адже здійснювати заходи із запобігання та виявлення порушень без контрольно-перевірочних функцій по відношенню до платників місцевих податків та зборів ОМС не зможуть;

19⁴.11.- необхідно дати визначення терміну «процес оподаткування», що відсутній в термінології ПКУ. Крім того, у Законопроекті слід визначити, яким чином контролюючі органи повинні реагувати на такі повідомлення. ОМС і зараз інформують податкову про певні порушення податкового законодавства з боку платників, але практика свідчить про відсутність реакції з боку контролюючих органів на такі факти.

3. Законопроект не визначає порядку наповнення державних реєстрів майнових прав інформацією про власників та об'єкти оподаткування, є тільки обов'язок ОМС забезпечити перенесення інформації про зареєстровані права власності на об'єкти нерухомого майна до 1 січня 2013 року з комунальних підприємств бюро технічної інвентаризації (далі - БТІ).

Необхідно визначити конкретні повноваження та процедури для реалізації норм абзацу 2 пункту 4 та пункту 5 Розділу II Законопроекту, відповідно до яких на ОМС покладено обов'язок забезпечити перенесення інформації з паперових носіїв до Державного реєстру, а Мінюст – забезпечити наповнення Державного реєстру.

Необхідно в абзаці третьому пункту 4 розділу II Законопроекту передбачити, що передача паперових носіїв територіальним органам юстиції здійснюється після внесення інформації до державного реєстру.

Під час реалізації експериментального проекту, запровадженого постановою Кабінету Міністрів України №509 від 28.04.2021 року «Про запровадження експериментального проекту щодо отримання державним

реєстратором прав на нерухоме майно за допомогою Державного реєстру речових прав на нерухоме майно відомостей про державну реєстрацію права власності на нерухоме майно, що перебувають у розпорядженні комунальних підприємств бюро технічної інвентаризації на паперових носіях, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» перенесення інформації з паперових носіїв до Державного реєстру здійснювалось уповноваженими особами БТІ, а не посадовими та службовими особами ОМС. Однією з проблем, яка не дозволила забезпечити передачу даних, була відсутність належного програмного та технічного забезпечення та співдії з податковими органами.

Щодо комунальних підприємств, засновниками, яких є обласні та районні ради (пункт 4 розділу II Законопроекту) пропонуємо додати до виконавців щодо перенесення інформації районні/обласні державні адміністрації. При цьому необхідно передбачити передачу такої інформації від обласного рівня до державного реєстратора речових прав з врахування адміністративно-територіального поділу за місцем знаходження об'єктів нерухомого майна.

Також має бути вирішено питання щодо перенесення даних БТІ, які могли бути вивезені/евакуйовані з окупованих територій, зокрема в частині визначення органу, який буде здійснювати перенесення таких даних до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

4. Законопроект не забезпечує взаємодії ОМС та податкових органів, без чого реалізація Законопроекту неможлива, адже з листопада 2018 року податковими органами досі не забезпечено належне надання ОМС податкової звітності, передбаченої Бюджетним кодексом України та абзацами четвертимсьомим підпункту 12.3.3 пункту 12.3 статті 12 Податкового кодексу України.

Необхідно створити механізм забезпечення реалізації контролюючими органами функцій, передбачених пунктом 19⁴.1. статті 19⁴.4. ПКУ Законопроекту та пунктом 20¹.1. статті 20¹. ПКУ Законопроекту.

Необхідно визначити порядок та спосіб отримання ОМС податкової інформації з інформаційно-комунікаційних систем, на який є посилання в пункті 20¹.1. ПКУ Законопроекту та який в ПКУ відсутній.

Необхідно уточнити у підпункті 21¹.1.7. пункту 21¹.1. статті 21¹. ПКУ Законопроекту, що саме передбачається вносити до інформаційних баз даних інформації про взаємодію з платниками податків і мета, з якою вноситься така інформація до бази даних.

Необхідно змінити підхід щодо податкових повідомлень-рішень (далі - ППР), що запропонований в Законопроекті: ОМС не повинні займатись надсиланням ППР платникам податків, це функція податкових органів. Більше того, в абзаці третьому частини третьої статті 42² ПКУ Законопроекту передбачено неможливі до виконання положення, адже без функцій контролюючого органу ОМС не зможуть перевіряти ППР.

Необхідно у статті 42² ПКУ Законопроєкту відпрацювати процедурні питання, оскільки відсутні положення про спосіб обміну інформацією між контролюючими органами, ОМС та платниками податків.

Необхідно доопрацювати статтю 42 та підпункт 14.1.56² пункту 14.1 статті 14 ПКУ для забезпечення можливості взаємодії контролюючих органів, ОМС і платників податків через електронний кабінет.

5. Законопроєкт містить багато суперечливих між собою норм, таких як:

пункт 20¹.2. статті 20¹. ПКУ Законопроєкту, суперечить підпункту 21¹.1.7. пункту 21¹.1. статті 21¹ Законопроєкту: в першому випадку передбачено право ОМС отримувати від платників інформацію в електронному вигляді, а в другому обов'язок ОМС вносити дані до інформаційних баз на підставі документів, отриманих вже у паперовій формі.

6. Щодо змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (абзац другий частини першої пункту 2 розділу II Законопроєкту), пропонуємо викласти в наступній редакції:

«частину першу статті 26 доповнити пунктом 24¹ наступного змісту :

«24¹) прийняття рішень про запровадження адміністрування місцевих податків та зборів, відповідно до Податкового кодексу України;», ».

7. В пояснювальній записці зазначено, що реалізація Законопроєкту не потребує фінансування з державного та місцевих бюджетів, що не відповідає дійсності, адже перенесення даних з паперових носіїв потребуватиме кадрових, технологічних, фінансових витрат ОМС. Можливість здійснення таких витрат є сумнівною через обмеженість у ресурсах одних місцевих бюджетів та дефіцит в інших після вилучення з доходів громад Законами №3050 та №3428 суттєвого обсягу надходжень.

Враховуючи зазначене, Асоціація міст України вважає, що без суттєвого доопрацювання зазначених вище положень Законопроєкт у запропонованому вигляді не забезпечить виконання задекларованої мети, більше того - призведе до суттєвих втрат державного та місцевих бюджетів через значні витрати громад на його запровадження та можливу руйнацію нині існуючої системи обліку та адміністрування.

Виконавчий директор

Кобялко Вікторія
(044) 486-28-41
v.kobyalko@auc.org.ua

Олександр СЛОБОЖАН